

Neky Di'ibü Yajtuknigajxtü Ja Ebreëü Ja'ayuty

Jesukristükyüjxmü Dios kyajxy

1 ¹Tim jéküüp kanak ok es kanak naxü Dios ttukmügajxy ja kyugajxpuüty ja n'aptajk'ajtum, ²per naamnum xytyukmügajxum ja 'yU'unk. Yu 'yU'unk müdü Dios dyajkojy tügekyü di'ibü jaa'ajtp, es tü tmo'oy tügekyü éxtümü kyuma'añ. ³Ja Diosü 'yU'unk yu'u dü'un jajp éxtümü Dios Teety, es yu'u dü'unü Dios nandü'un éxtümü Dios Teety. Tügekyü di'ibü tsajpótm es yá naxwiin ye'epy es 'yity éxtüm t'ane'emy müty ja myuk'ajtum.

Waanü müj ja Jesús küdiinüm ja ánkłusuty

Jesukristü yu'u tü xyajpojpuñitugo'oyüm üdsajtum naxwiñüdü ja'ayuty, es óknüm ñaxwe'tsy aga'añdsyoo mä Dios Teety yajkutíky tsajpótm. ⁴Paaty tü ttukja'ty ja Jesús tamedátut ni'igü müj'ajtum küdiinümü ánkłusuty, pes tü t'axaju éxtümü kyuma'añ ja xyüü waanü müj küdiinümü ánkłusuty. ⁵Müt ko Dios ni na'a tka'anmaay ni tu'ugü anklus:

Üjts mij xyTeety'ajtp.

Tyámüts ngüxu'ügüt kots mij n'U'unk'áty.

Es nan kyaju Dios t'anmaay ni tu'ugü anklus:

Üjts mij xyTeety'átup,

es mijts n'U'unk'átup.

⁶Nandü'un ko Dios tkaxa'añ yá naxwiin ja 'Yu'unk di'ibü ijtp éxtümü ka'axkópik, dü'un jyuna'añ:

Wa'anü n'ánklusuts t'awdátyuty.

⁷Es ko Dios xytyuk'ixa'anüm wi'ixü dü'unü 'yánklusuty, dü'un jyuna'añ:

Dios ñaskajxup ja 'yankłus éxtümü poj, es éxtümü junya'angün.

⁸Per ko Dios tñimadya'aky ja 'yU'unk, dü'un jyuna'añ:

Mij Dios, winü xüü winü tiempü ja mgutujkun 'yity, myajkutúkup müty ja tüy'ajtum.

⁹Müt ko tü xytsyegy ja tüy'ajtum es tü xy'uxtijy di'ibü axuuk; paaty tü ni'igü nmo'oy ja xondakün küdiinümü mmügu'uktujkuty.

¹⁰Es nandü'un ja Dios t'anümü ja 'yU'unk:

Mij Windsün, tim jéküüp xyajtsone'ky xyajtsondáky ja naxwiñüdü, es mij kü'üm xyryujtáky ja tsajp.

¹¹Yu'ujuty tügooydya'ayduup,

per mij mwu'amur winu xuu winu tiempu.

Nidugekyu yu'ujuty 'yamujudya'ayut éxtumu wit tyiky;

¹² es du'un xy'adijmúkut éxtumu tuk wit, es xyajtugátsat,
per mij du'uñum m'ity éxtum m'ity,
kyaj mjiky'ajtun kyukúxut.

¹³ Dios ni na'a tka'anmaay ni tu'ugu anklus:

U'uñu mats n'aga'añdsyoo,
extu kots nbujta'agut ja mmudsip mdekypyatku'p.

¹⁴ Ja ánkłusuty, ja'ajun yu'ujuty, es yajkéxy es tpudúkudat ja di'ibáty
'yaxajuyándup ja nitsokun.

Waanu ni'igu nbadu'unum ja Diosu 'yuxpukun

2 ¹Paaty, tim tsojkup es ni'igu nbadu'unum ja Diosu 'yuxpukun di'ibu
nmado'om, kudiibu ndugo'oyum. ²Ja uxpukun di'ibu yajmooydu
ja n'aptajk'ajtum ankluskyujxmty, yu'u situy tu ya'ixy ko tyuy'ajtanuty,
mut ko di'ibáty kyaj tkuyduundú, tyukkumudoo éxtum pyaadyuty.
³Pes, ¿wi'ix mbaat udsajtum nyajnima'xum pan kyaj ndu'unumu kwentu
es kyaj n'axájumu tadu muj nitsokun? Pesu Nindsun'ajtum Jesukristu
ku'um jawyiin oj tadu tkajwa'xy, es ja 'yapóstuluty di'ibu 'yaxájuda ja
'yuxpukun, yu'ujuty yajtu'y'ajtundukudu. ⁴Dios ya'ijxu ko tyuy'ajtanuty
mut ko tmooy ja myuduumbuty es ttúnut kanaak ja muj'ajtan esu
ijxwu'amun, es dyajwa'xy ja Espírítu Santu myadakun éxtum yu'u ttsejky.

Yajpajta'aky ja Jesús éxtumu ja'ay

⁵Dios kyaj tu tpajta'aky ja 'yánklusuty es 'yana'amut ma yu jembyu
naxwíñadu di'ibu itaamp. ⁶Per jap tu'ugu lugaar ma yu Diosu jyaaybyajtan
ma jyuna'añ:

Dios, ¿ti tso'ajttup ja ja'ayuty,
ti ko xyjamyetsy es xytyuñu kwentu?

⁷ Tu tuk tiempu xya'amutsk'aty ja ja'ay kudiinum ja ánkłusuty;
mij tu xpyujta'aky es 'yíttat mut ja muj'ajtan esu windsu'kun,

⁸ mij tu xpyujta'aky es yu'u tniwindsun'áttat tugekyu di'ibu ijtp.

Ko tpajtáky esu ja'ay twindsun'áttat tugekyu di'ibu ijtp, kyaj ti oj wye'emy
di'ibu ana'amudup. Per kyajnum n'ijxum pan mmudoop oytyiity
tugekyu. ⁹Per n'ijxum ja Jesús, di'ibu Dios pyujták waanu tiempu esu
ánklusuty muj 'yíttat kudiinum Jesús, es tyam 'yo'kanguyjxm ko 'yayooy
tmudaty éxtumu may'aty ja muj'ajtan esu windsu'kun, es du'un ja Dios
myay'ajtunguyjxm Jesús dyajnax dyajkúxut ja adsu'ux o'kun es nidugekyu
ja'ay ttuk'oy'áttat.

¹⁰Tugekyu di'ibu ijtp 'yity mut Dioskyujxm, es yu'uguyjxm tugekyu
'yity. Dios jyatsojk dyajnujxa'añ tsajpótm ja ja'ayuty éxtumu 'yu'ungun,
paaty tkejxy ja Jesús es 'yayówt ma 'ye'ky, mut ko du'unu dan ja Jesús
mbaat dyajpojpnitugódyu ja ja'ayuty es dyajnitso'ogut. ¹¹Es ja di'ibu ja'ay
yajnitsékypy es ja ja'ay di'ibuty yajnitso'ogudup, ti'igyu ja Tyeety. Paaty kyaj
ja Jesús ttuktsoyduñ es jyuna'anut ko tmuga'axuty, ¹²éxtum jyuna'añ ma
ja Diosu jyaaybyajtan:

Dios, ujštsats mij nduk'ixy'átup ja nmuga'axudyats,
es n'úwudats ja m'alabanzu ma mubujkrutujk ñaymyúkudu.

¹³ Es nandu'un jyuna'añ:

Uj nbujtákyryats ja njot n'ánumats ma Dios.

Es nandu'un jyuna'añ:

Tyaats uj, mut ja u'ungaty di'ibudsu Dios xmyooy.

¹⁴ Du'un éxtumu ja'ay ja nini'x esu ne'pyñ tmudattu, nandu'un ja Jesús 'yijty éxtumu ja'ayuty, es mut ko 'ye'ky tkutujkunju'ty di'ibu yajja'ay'o'kp, ja'a njuna'anam ja mujku'ugópk, ¹⁵ es du'un dyajnitso'oktat di'ibu tsyu'kudup ja o'kun mabaat jyiky'attu éxtumu tuumba juybyun.

¹⁶ Pes ja Jesús kyaj myiñ es tprudakuyáñ ja ánkłusuty, yu'u sitayu ja Abraanu tyuump 'yaadsuty. ¹⁷ Es paadyu Dios tpujtáky éxtumu naxwíñudu ja'ayuty es du'un tra''ayówt ja ja'ay ko Dios tmudúñ, es du'un, éxtumu teedywyindsungópk tuda'akypu, tpujta'agut ja windsu'kun es ja ja'ay yajpojpu'maxut. ¹⁸ Es mut ko Jesús ku'am tu 'yayoy ko ja mujku'u jayajpekytyunánu, paaty mbaat tyam tprudakudu nandu'un nidugekyu di'ibáty ja ka'oybyu tsyejpy es pyektyúnat.

Waanu muj ja Jesús kudiinam ja Moisés

3 ¹ Mugu'ugítaty, Diosu jya'ayuty, púnaty ja Dios woojudu, pujta'akta mjot mwinma'añ tugekyu ma Jesús, apóstalu es teedywyindsungópk di'ibu ngajxwa'xum ma ja ja'ayuty.

² Pesu Jesús kyuyduun tugekyu di'ibu Dios tuk'ana'amú ttúnat, du'un éxtumu Moisés nandu'un tkuyduun ko Dios pyajtáku es tniogok'átat nidugekyu ja Diosu jya'ayuty. ³ Peru Jesús pákup ni'igu windsu'kun kudiinamu Moisés, du'un éxtam di'ibu kyejpy tu'ugu tujk pákup ni'igu windsu'kun kudiinam ja tujk di'ibu tu tkojy. ⁴ Tugekyu tujk, tam di'ibu yajkóju. Nandu'un jajtpe du'unu Dios di'ibu yajkoj nu'un tugekyu jyaajuty.

⁵ Moisés, éxtam tu'ugu muduumbu, yu'u sitay myuduun yajxonu Dios ma ja Diosu jya'ayuty, es t'awa'anu tii ja Dios kyajxaampy óknam. ⁶ Peru Kristu, éxtumu Diosu 'yU'unk, tyiimpy ja oybyu ma Diosu jya'ayuty, es udsajtam du'un xyja'ay'ajtam pun n'akmubujkam yu'u es amumdu'uk jot n'awijxum di'ibu xytyukwandákum.

Po'xtákn ma Dios

⁷ Paaty jyuna'añ ja Espíritu Santu ma ja Salmu neky:

Pun mmudoodup tyam ja Diosu 'yayuk,

⁸ katu m'aa mjot xypyujta'akta juun,
éxtam 'yadutstu ja m'aptujkaty ko tnibudu'ktu ja Dios es
twinma'añ'ijxtu jam muj ittum.

⁹ Es ja Dios jyunañ:

Oy miidsudyu m'aptujk tja'ijxtu justyikxy jamujt di'ibats nduun ma ja
muj it,
xywyinma'añ'ijxtats ja'a.

¹⁰ Paadyuts n'ajku mut yu'ujuty, es njunañuts:

"Du'unamu tadu ja'ayuty wiink tu'ujum yo'oydyup ma jyot wyinma'añ,

es kyaj tu tpaduna'andü ja nnu'u ndu'ujuts."

¹¹ Paadyuts oj nwanda'aky mädudsü n'akü, esuts njunân: "Ni na'a taadaty kyatükudat mädsü nbo'xtákn."

¹² Paaty miits mügu'ugítuty, naygywentü'átüdü küdiibü ni tu'uk miits tkamudátut ja jyot wyinma'añ axuuk es t'uxtjüdü Nindsun'ajtum Dios.

¹³ Ni'igu bom bom mnay'uwij mnaygyajxwíjüdü nixim niyam, éxtüm ja Diosu 'yayuk jyuna'añ "tyam", es küdiibü ja pojpu mwin'uunüdü es myajju'unxüdü ja mjot mwinma'añty. ¹⁴ Mät ko müdü Kristü nbátüm ja oy'ajtün, yu'yu ko Dios nmüdu'unüm mabaat njiky'ajtum, dü'uñüm nmübüküm éxtüm ko oj nmübükts'o'onümü Kristü.

¹⁵ Yu'u 'yandijpy ja Diosu jyaabyajtün mä dü'un jyuna'añ:

Pün mmüdoogüjküdüp ja Diosu 'yayuk tyam,

katu juun xymüdüdü mjot mwinma'añty éxtüm 'yadutstu ja di'ibáty ñibüdü'ktü Dios.

¹⁶ ¿Es pánüdü dünu tyaaü 'yandijpy ja di'ibáty myüdüdü es tmüdsip'ajtu Dios? Ja'a dü'unüty nidügekyü di'ibü natyü Moisés tu dyajpüdsümdü mä Ejiptü ñax. ¹⁷ ¿Es pánüdü Dios yajjot'ambük justyikxy jumüj? Ja'a dü'unüty di'ibáty pekytyuundu es 'yo'ktaaydyü jam müj ittum. ¹⁸ ¿Es pánüdü Dios tyuknibüjtáku es twandaky es kyaj tyüküdü mä Diosu pyo'xtákn? Ja'a dü'un di'ibü kyaj tmüdüdü Dios. ¹⁹ Es mäty yu'u Dios xytyuk'ijxüm ko kyaj oj mbaat tyüküdü ja'agyüjxm ko kyaj myübüküdü.

4 ¹ Paaty naygywentü'ajtum, ja'a ko tyambaadu Dios xywyandáküm es mbaat ndüküm mä yu'u pyo'xtákn, éxüm miidsüty nidu'uk mgatüküdü jap, ² mäty ko yajtukmügajxüm üdsajtum nandü'un ja oybyü ayuk, dü'un éxtüm ja'ajuty; per ni wi'ix kyatu'unxüdü ko tmüdüdü, mäty ko kyaj tmübüküdü di'ibü Dios wandáxüdü. ³ Per üdsajtum, di'ibáty nmübüküm, tüküm mä Diosu pyo'xtákn; per di'ibáty kyaj tmübüküdü, dü'un yu'üjuty éxtüm ja Dios jyunân:

Ajkupts mäty yu'üjuty, es tuts nwanda'aky

ko ni na'a taadaty kyatüküdü mädsü nbo'xtákn.

Dü'un jyunân oy tjatuundaay tügekyü ko oj dyajkojy ja naxwíñüdü, ⁴ mäty ko mä ja Diosu jyaabyajtün tmadya'aky mä ja myüjuxtüjk xübü:

Ko tyuunk ttuundaay,

kyumjuxtüjk xübü oj pye'xy.

⁵ Mä jatuk peky ja Diosu jyaabyajtün jyuna'añ:

Kyaj tyüküdü mädsü nbo'xtákn.

⁶ Yu'u xytyukjagyüjxüm ko naagaty 'yaktüküya'andünüm mä tadü po'xtákn. Pánüty jawyiin ya'awa'anüdü ja oybyü ayuk kyajyüm oj tyüküdü, ja'agyüjxm ko tkämüdüdü. ⁷ Paaty ja Dios trüjtáky tu'ugu jembyü tiempü, éxtüm ja Diosu 'yayuk jyuna'añ "tyam", éxtümü Davit waanü öknüm tmadyaky mä ja Diosu jyaabyajtün:

Pün mmüdoogüjküdüp ja Diosu 'yayuk tyam,

katu juun xymüdüdü mjot mwinma'añty.

⁸ Pes, kooxyüp ja Joswee oj dyajnüjxtü ja israelítuty es dyajtüküxyüp mä yu Diosu pyo'xtákn, kyajxyüp ja Dios oj tnigajxy ja wiinkpü tiempü. ⁹ Paaty njagyüjxüm ko je'eyüm wye'emyñüm püjke'eky tu'ugu po'xtákn mä

pyo'xtət ja Diosu jya'ayuty; ¹⁰es di'ibə tə tyəjkunə mə tyadə po'xtákn es tam pyo'xnə, tə ja tyuunk ttuunda'ay, də'un éxtəm ja Dios pye'xy ko tyuunk ttuundaay. ¹¹Pes n'okjottəgo'oyum es ndəjkəm mə yu tədu po'xtákn, kədiibə ni tu'uk tkapanəjxtət di'ibáty kyaj tməbujktə Dios.

¹²Ja'a ko yə Dios ja 'yayuk myudajtypy ja muk'ajtən es ja'agyəjxm jyaaty ja jiky'ajtən. Tyuktəjkudyaapy mə ni tu'ugə espaadə di'ibə majtskə 'yaa mbaat kyatukə, təjkəp mə ti ja ja'ay wyinmaaydyəp o tsoyoktəp, yajniəəxe'kypy nidəgekyə ja ja'ayə jya'ay'ajtən. ¹³Dios nija'adyaapy təgekyə di'ibə ijtp. Mət ja Dios, kyaj ti 'yity ayu'udsyə, təgekyə 'yity ijx nide'xy mə yə'u di'ibə koonəm ndukkədəkuyə'anəm ja ngwentə'ajtəm.

Jesukristə teedywyindsəngopk'ajtp

¹⁴Es nandə'un nmudajtəm yə ndeedywyindsəngopk'ajtəm jam tsajpótm. Yə'u də'un ja Jesús, Diosu 'yU'unk, di'ibə tə nəjxnə tsajpótm. Paadyə də'un n'aktimməbujkəm ja Dios mət winə njot'ajtəm. ¹⁵Pes yə ndeedywyindsəngopk'ajtəm yajxón tnijawə yə n'ayo'on'ajit njotmay'ajtəm es ko tyəgo'y'aty ja nməjja'a'ajtəm, mət ko Jesús kə'um tməmadaky ja ayo'on jotmay ko ja məjku'u jyaajpekytyunán, éxtəm ədsajtəm nandə'un nyajnajxəm. ¹⁶Paaty n'okninəjxəm ja Dios mə yajkutíky, mət ko nnija'am ko yə'u xymyo'oya'anəm ja pa'ayo'on, es myay'ajtəngyəjxm xpyudəkuyə'anəm mə ədsajtəm xytyəgo'y'ajtxəm.

5 ¹Yə naxwiin yə teedywyindsəngópkytə yajtukwijtstútp mə yə ja'ayuty, es yajtuknikajxpéty éxtəm ja ja'ayuty ja kyudənaabyə mə Dios, es tmay'at twindsə'əgət ja Dios mət ja'agyəjxm ja ja'ayudyə pyojpə. ²Es komə tədu teedywyindsəngópkytə pojppə ja'ayuty nandə'un, mbaat tmədaty ja pa'ayo'on mət ja tsuudəjkəty es di'ibə tuundəgooy kajxtəgooydyəp, ³paaty koonəm tmo'oyət ja Dios ja windsə'kən mət ja'agyəjxmə kyə'əmbojppə, nandə'un mət ja'agyəjxmə ja'ayudyə pyojppə.

⁴Ni pán mbaat kyanaybyəjta'agyuty kə'um éxtəmə teedywyindsəngópkytə, Dios yə'u də'un di'ibə wyin'ijxypy di'ibə yajtukəyaampy mə tyadə tuunk, də'un éxtəm jékyəp twin'ijxy ja Arón. ⁵Es nan ni yə Kristə kyanaybyəjtákə kə'um éxtəmə teedywyindsəngópkytə, Dios yə'u də'un di'ibə pyəjták ja Kristə, éxtəm jyənán mə jyaaybyajtən:

Əjts mij xytyeety'ajtp.

Tyáməts ngəxə'əgət kots mij n'U'unk'áty.

⁶Es nandə'un jaaybyéty 'yity jatuk peky:

Mijtsə də'un mdeety'ajtp winə xəu winə timpə,
də'un éxtəmə Melkisedek.

⁷Ko tyadə Jesús jyiky'ajty yə naxwiin, net kyajxtáky es muk jyəuy, es t'amdooy tpejktsooy ja Dios di'ibə mbaat kyutiky es kyaj ja Jesús tuknəxət ja o'kən. Amədoonəjxə Dios ja'agyəjxm ko tməmədooy.

⁸Es oy jyaDios'u'ungəty, jyajt tməmədówət ja Tyeety ja'agyəjxm ko 'yayooy; ⁹es ko ttuundaay təgekyə di'ibə Dios tsyejpy, ja'agyəjxm dyajnitséky winə xəu winə timpə nidəgekyə di'ibáty nandə'un məmədoojppə, ¹⁰es ja Dios tə pyəjta'agyuty teedywyindsəngópkytə, də'un éxtəmə Melkisedek.

Kujotmay ko nmastútum ja mubújkun

¹¹Taanum may di'ibuts n'aktukjaygyukyaampy, per tsip es ndukni'ixudut miidsuty, mut ko tu mjumbittu kujuun. ¹²Taaxyup miidsuty mjaya'uxpújkun ma wiinkpúty, mut ko tu jyajknu ma miits xy'axájuda Jesús; per mdugoy'ajtxudup pún mduk'uxpákudup jatugok jemy ja tæy'ajtun di'ibu kyaj tsyíputy ma Diosu 'yayuk. Pes miidsuty dæ'un m'ak'ittu éxtumæ maxu'ungun di'ibu kyaj mbaat tje'xy ja kudu'utspu, tsojktup pún yajtsi'idsudup. ¹³¿Es wi'ix mbaat tu'ugu maxu'ungu'unk di'ibu tsi'tsp nduk'uxpújkun ja jiky'ajtnu oybyu es di'ibu axuuk? Kyaj mbaat tjaygyukæ, ¿kudii? ¹⁴Esu tadu je'xyu tu'utspu, yu'u je'eyu taadu pún myudajtypy ja tyuts; es nandu'un ja xupújkunu tsippu, yu'u jyaygyujkup je'eyu ja ja'ay di'ibu mbaat tmæwinma'añbyaaty yu oybyu esu axuukpu.

6 ¹Nyajtu'uyo'oyum ja Diosu 'yayuk koonum oy nnija'am di'ibu Dios tseyjpy. Kyaj natim ja'ayum ndu'un ngajxum di'ibu tu nyajtukni'ijxum ko Kristu nmubújktso'onum, ja'a ko tápnum may di'ibu yajnijawyaamp. Kyaj ja'ayum jatugok ndu'un ngajxum wi'ix ttseky ko ja'ay tmatstu'uty ja axuk jiky'ajtun es kyaj yajpaadut ja ayo'on winu xuu winu tiempu, ko yajmabéky ja Dios, ²ko ja'ay yajmabéty, ko ja'ay yajku'unixajy, ko ja o'kpu jyiky'pyáktut es yajpayo'oydyut, tam di'ibu yajmo'oydyup ja ayo'on winu xuu winu tiempu es tam di'ibu yajmo'oydyup ja jiky'ajtun winu xuu winu tiempu. ³Ndu'unumæ dæ'un pún junaambu Dios.

⁴Ja ja'ayuty di'ibu tu tnijáwudu ja Diosu jya'a, di'ibu tu t'axájuda ja Diosu myadakun, di'ibu tu ja Espiritu Santu tmudattu, ⁵di'ibu tu t'ixtu ko oy ja Diosu 'yayuk es ja muk'ajtun di'ibu miimp kudakp, ⁶ko dæ'ambu ja'ay pyekykya'adu es jatugok jyiky'attu axuuk éxtum 'yijty jyiky'attu, kyaj 'yok'o'oyunu es jatugok jyumbítut ma Dios. Dæ'un tpaaty éxtumxyup ja Diosu 'yU'unk jatugok dyajkruuzpáttu esu Diosu jya'a yajnixi'iky yajtukxi'iky. ⁷Pes yu'u dæ'un éxtumæ kam di'ibu 'yuktatsypy ja nuu tuu. Punu tyadu kam yajwindiipy ja pyujta'aky di'ibu yajtuunup, Dios kunu'xudup; ⁸per pún je'eyu 'yapyñbyadsemy, kyaj tsyobaaty. Tyadu kam tim tsojk yajkajxpoka'añ es yajnino'oga'añ.

N'awijx njup'ijxum di'ibu ti'igyu xya'ijtum

⁹Oyats miidsudyu dæ'un njanija'ayubudu, mægu'ugítaty, ndukmu'awdajtupts ko kyaj miits xymyastu'uttu ja Kristu es kyaj xy'uxtijtut ja nitsokun di'ibu yu'u yajkypy. ¹⁰Dios tyiimpy éxtum pyaadyuty; kyaj tja'aydyugóyut di'ibu miidsuty oy mduundup. Dios jyamyátsup ko miits xya'ijxudu mdsojkun mut ja jya'ayuty, mut ko xypyudújkudu es dæ'uñum xy'aktimpudákudu. ¹¹Ndsejpyats es miits nidu'uk nidu'uk xy'aktimmudúndut ja Dios mut winu m'aa mjot mabaat mjiky'attu, es dæ'un xypyaattut ja oy'ajtun di'ibu m'awíxtup. ¹²Kyajts ndseky mjumbítut nuux, ni'igu xypyanyxtut ja tyu'unuñaty ja di'ibu myuduundup ja Dios mudu ma'xtujkun, es dæ'un t'axájuda ja kyuma'añ di'ibu Dios oj twanda'aky.

¹³Es dæ'un jyajty mut ja Abraan. Dios wandaku es jyunáñ ko tkuudyuna'añ. Pes kom kyaj 'yity ni pún di'ibu ni'igu tmudaty ja muj'ajtun

pánxyur mæut tpujta'aky ja wāndakun, ta Dios ñayjyūnanu ku'am. ¹⁴Du'un jyūnān: "Tuy'ajtun ko njantsykyunu'xaampy es nmo'oyaampy ja mduamp m'aats tugoymyay. Uj Dios, nwandákypyuts." ¹⁵Abraan myabujk ja Dios ma'xtujkun mæut, paaty t'axaju di'ibu Dios tukniwandaku.

¹⁶Ko ja ja'ayaty tmo'oyā'andū ja muk'ajtun esu tuy'ajtun di'ibu kyajxtup, net tmo'oydyu ja muk'ajtun mut ko dyajtestiigu'áty di'ibu maju kyutujkun, es jyūnā'andū: "¡Por tsyos!", es du'un dyajtuydyúkudu ja myadya'aky. ¹⁷Paadyu Dios nandū'un tmooy ja muk'ajtun ja wyandakun ko jyūnān ko kyuydyúnur di'ibu wyandak. Es du'un ttuūn es ttuk'ixtut ja di'ibáty kyumayaampy ko kyaj tkakuydyúnut tugekyu di'ibu wyandak, kyuydyunaambu'u. ¹⁸Kyaj mbaadu Dios 'yanda'aky. Yu'u tu xymyo'oyum yu wyandakun mut ja tuy'ajtun. Yu'u du'un xyajjotkujkum nidugekyu udsajtam di'ibáty ninujxudup es ñitso'ogut, es du'un ja Dios tu xymyo'oyum es nmudajtum tuy'ajtun ko ndujkum tsajpótm es n'ijtum mut yu'u. ¹⁹Ja awijx jajp'ijxun di'ibu nmudajtum, ja'a ti'igyū ya'lijtypy ja njot'ajt nwinma'añ'ajtam éxtum ja pujxn di'ibu ja barku wyo'on'lijtypy mejyñóty es kyaj mā ñejxy ja barku. Du'un udsajtam n'ijtum éxtumxyur nnajxum mā ja muj tsajptujku 'yaduydyúk es n'ijtum mudu Dios mā Waanu Wa'ats It Wa'ats Lugaar. ²⁰Jap oj tyuku ja Jesús es ja nu'u tu'u xya'awátsxum, esu du'un jyajty es 'yitat teedywyindsungópk winu xuu winu tiempu, du'un éxtumu Melkisedek.

Du'unu Jesús tyeety'áty éxtumu Melkisedek

7 ¹Tyadu Melkisedek, Salem ryey ijty es teety di'ibu myuduun ja Diosu Tsajpótmudu. Ko Abraan jyumbijty mā oj tu tsiptuñu naty mā tu tmamada'aky ja réyaty, tyadu Melkisedek tso'oñ es oj tujp'yo'oy ja Abraan, es tkuni'xy. ²Netu Abraan tmooy ja Melkisedek tuk peky di'ibu wā'x majk peky di'ibu naty tu tpujku ja réyaty mā tsiptuūn. Yu xuu Melkisedek ja'a 'yandijpy "Rey Tuy'ajtunduumbū", es nandū'un "Salem ryey" ja'a 'yandijpy "Rey Di'ibu Yajtsipwā'xp." ³Yu Diosu jyaabyajtun kyaj xytyukmumadyákum pānu dān ijty tyaak'ajtypy es tyeety'ajtypy, es pānu du'un ijty 'yapteety'ajttup; ni xykyatukmumadyákum ko myiññ jyajty es ni xykya'anma'ayum ko tu 'yeeky. Mā tyaadu tugekyu du'un kyuxe'eky éxtum ja Diosu 'yU'unk, es teety'ajtrpūm winu xuu winu tiempu.

⁴Pes, jaygyúkudu wi'ix jyantsymyújudyu tyadu Melkisedek. Yu n'apteety'ajtum Abraan tmooy tuk peky di'ibu wā'x majk peky di'ibu naty tu tpujku ja réyaty mā tsiptuūn. ⁵Du'un ja Moisesu 'yana'amun jyūnā'ñ ko ja teedyuty di'ibu yu Leví tyūmp 'yaadsuty, yu'u yajmo'oydyur tuk peky ko wya'xy majk peky ja myu'israelitu ja'ayaty ja puujta'agyuty, oyu tyaadaty nandū'un jyayū'ujaty ja Abraan tyūmp 'yaadsuty. ⁶Peru Melkisedek, oy kyayū'udyu Leví tyūmp 'yaats, yajmooy tuk peky di'ibu majk peky wā'x mā ja Abraan, di'ibu naty tu t'axaju ja Diosu wyandakun, esu Melkisedek kyunu'x ja Abraan. ⁷Es wā'ats yajnijáwu ko di'ibu kunu'xp, ni'igu myújaty kudiinam di'ibu yajkunu'xp. ⁸Yu teedyuty di'ibu yajmooydyur ja puujta'aky, ja'ay yū'ujaty es 'yooktu; per ja Diosu jyaabyajtun xytyukmumadyákum ko ja Melkisedek du'un éxtum tu'uk di'ibu jiky'ajtp. ⁹Es ko ja Abraan

oj yoxy mā ja Melkisedek, mbaat njuna'anum ko Leví es nidugekyuty ja wiingátypy Abraan tuuamp 'yaadsaty nandu'un tmoodyu ja vojxun; ¹⁰mut ko oy jyatuy'ajtunaty ko Leví kyajnum naty myiñ jya'ty, japu naty ja Abraan ñini'xóty es ñe'pyñóty tmudajnu di'ibu yajminaampy yajja'taampy ja Leví.

¹¹Pun tim oy tim wa'ats ja ja'ay wye'emyxuup ja Moisés 'yana'amunguyxum, kom yu ana'amun 'yawa'anup esu Leví tuuamp 'yaadsaty teety'ajttup, ¿ti ko koonum jyaa'átut jatu'ugu teety éxtumu Melkisedek es kudiinam éxtumu Arón? ¹²Es pun kyaj ja Arongu tuuamp 'yaats 'yokteety'ajnu, nandu'un tsyékyuty es tyugátsut ja ana'amun di'ibu junaamp punaty teety'áttup. ¹³Ja Jesukristu, di'ibu tyadu Diosu 'yayuk 'yandijpy es tyeety'átut, kyaj yu'u ja Leví ttuamp'áty t'aats'átyuty, 'yutsyu taadu tuuamp 'yaats, tuk pekyuy ja Israelu tuuamp 'yaats di'ibu ni na'a jya'ay kyateety'áty éxtum ja Moisesu 'yana'amun jyuna'añ. ¹⁴Yajnija'ap wa'ats ko ja Nindsun'ajtam jam pyudseemy mā Judaa tuuamp 'yaats, es kyaj ja Moisés du'un tnigajxy ko jam pyudsúmut ja teety mā Judaa tuuamp 'yaats.

¹⁵Ni'igu wa'ats yajjaygyúku di'ibuts tu nnigajxy ko jyaa'átut ja wiinkpu teety éxtumu Melkisedek, ¹⁶tu'ugu teety di'ibu kutujkun myudajtypy es tyeety'átut winu xuu winu tiempu, es kyaj ana'amunguyxum di'ibu junaamp púnu tuuamp 'yaats tyeety'átut. ¹⁷Tyaadu du'un jyunañ ja Dios:

Mijtsu du'un teety winu xuu winu tiempu,
du'un éxtumu Melkisedek.

¹⁸Paaty ja Moisesu 'yana'amun kyutugooy ko muk'ajtam tkamudáty es kyatúñ, ¹⁹ja'a ko Moisesu 'yana'amun ni tii kexy ka'pxy wa'ats oj tkayajwe'emy, per ni'igu waanu muj tyam di'ibu njuj'ijxum, es yu'uguyxum udsajtam nmawingo'onam ja Dios.

²⁰Dios wyandak ko ja Jesús tyeety'átut. Ja wiink teedyuty kyaj yajnikajxpejty mudu wandakun, ²¹per mā situy yu Nindsun'ajtam oj tyeety'áty mudu wandakun, mut ko ja Diosu jyaabyajtam jyuna'añ:

Dios tu ñaywyanda'agyuty es kyaj dyajtagátsut ja 'yayuk:

“Mijtsu du'un teety winu xuu winu tiempu,
du'un éxtumu Melkisedek.”

²²Es du'un n'ijxum ko mut ja Jesús Dios tu tpujta'aky ja kajxy'átypy di'ibu waanu oy kudiinam ja jékyubu. ²³Ja wiinkpu teedyuty nimay 'yijty, ja'a ko 'yo'ktu es tyujkudu wiingátypy; ²⁴per mut ko Jesús jyiky'aty winu xuu winu tiempu, winu xuu winu tiempu tyeety'átut. ²⁵Paadyu Jesús ku'um mbaat dyajmitsokta'ay, tyam es winu xuu winu tiempu, nidugekyu di'ibu miindup mā Dios mut yu'uguyxum ja Jesús, pesu Jesús du'unum jyiky'aty es ñikajxtu'udut mā Dios.

²⁶Paadyu Jesús yu'u du'un ja teedywyindsungópk di'ibu xytyugoy'ajtxum. Yu'u dun wa'ats es kyajpu pyojpu, kyaj dyu'unaty éxtumu pekytuumbu, es yajpujtáky waanu kujxum kudii tsajpótmudu. ²⁷Ja wiinkpudyu teedywyindsungópkuty ñigutiky dyáktut bom bom ja windsu'kun, tim jawyiin mut ja kyu'umbojpu es óknum mudu ja'ayuty ja pyojpu; per ja Jesús tugok je'eyu mut winu xuu winu tiempu dyajky ja

windsu'kun mat ja'agyujxm ja ja'ayudyu pyojpu ko wyindsu'kun'ajty ma ja kruuz. ²⁸Ja Moisesu 'yana'amun pyujtáky py éxtamu teedywyindsungópk yu pekyja'ayuty; per óknum ja Dios trujtáky ja wandakun esu 'yU'unk teedywyindsungópk'átut, di'ibu jajt oy wa'ats winu xuu winu tiempu.

Jesús nGudunaabyu'ajtum

8 ¹Di'ibu ni'igu muj di'ibuts uudsuty yam n'uu ngajxtup, ja'a ko yu Nindsun'ajtum Jesús, ndeedywyindsungopk'ajtum, 'yu'uñ tsajpótm ma Dios yajkutíky. ²Jam ja Jesús teedywyindsungopk'áty ma ja tsajptujk di'ibu Dios yajkoj tsajpótm. Ya naxwiiñ yu wit tsajptujk di'ibu Moisés yajkoj, yu'uyu yu'u ya'agojwinnajxu tada tsajptujk di'ibu tsajpótm. ³Nidugekyu teedywyindsungópk yajpujtáktu es tmo'oydyut ja yojxun esu windsu'kun ja Dios, paadyu Jesús koonum dyaky ja windsu'kun nandu'un. ⁴Koocyup ja Jesús jyaaty ya naxwiiñ, ni je'eyuxyup kyateety'áty, mat ko taanamu teedyuty di'ibu yajktup ja windsu'kun éxtum dyajniugutúku ja Moisesu 'yana'amun. ⁵Peru tyadu windsu'kun, yu'uyu ñikojtútun di'ibu jam tsajpótm; du'un yu'u éxtum ko Moisés dyajkojñ ja wit tsajptujk, ta Dios 'yanmaayu: "Yajkoj meeru éxtum ja ijpajtun di'ibu nduk'ijx ma Sina'ii Kopk." ⁶Per ja tuunk di'ibu tyiimpy ja Jesús tsajpótm, yu'u ni'igu tmudaty ja muj'ajtum kudiinum ja tuunk di'ibu pyaduundup ja Moisesu 'yana'amun, mat ko Jesús yu'u du'un nGudunaabyu'ajtum ma yu jembyu kajxy'átypyu. Tyadu di'ibu jembyu tu 'yoyu, waanu ni'igum yu'u 'yoyuty es ni'igu oy ja wandakun di'ibu maat kudiinum ja Moisesu 'yana'amun.

⁷Koocyup yajxon tyuun ja kajxy'átypyu di'ibu jawyíñup, kyajxyup tu dyajtgátsy mat ja wiinkpu. ⁸Peru Dios pyekymooy ja israelitu ja'ayuty, es jyunán:

Ja'taamp ja tiempu es nya'óyuduts ja jembyu kajxy'átypyu mat ja israelitu ja'ayuty esu Judaa ja'ayuty.

⁹Per kyaj dyu'unuty éxtum di'ibu jékyup nya'uyunuyuts mat ja 'yaptujkuty kots nyajpudsuumdu ma Ejiptu ñax, éxtumu u'unkteety ko tmatsy ja 'yu'unk ky'u'ugujxy es tkwentu'aty dyajtu'uyo'oy; per yu'ujuty kyaj tkuyduundu ja kajxy'átypyu di'ibuts nmudajttu, paadyuts nmastuty.

¹⁰Per ja'taamp ja tiempu mats uj ja n'ana'amun nbujta'agut ma yu israelitu jyot wyinma'añuty, éxtumxyup kyuxja'ayuty nekykyujxy. Ujtsu du'un xyDyios'átup, es yu'ujuty nja'ay'átupts.

¹¹Kyaj ni pún ñujx ttukni'ixu es ni tka'anuumat yu myugu'uk: "Ixy'at ja Nindsun'ajtum", pes nidugekyuts ñujx xy'ixy'attu, myujja'ay myutskja'ayuty.

¹²Nma'xupts uj tugekyu di'ibu tu ttuundugódydu, es kyajts nnakyjyamyátsut ja pyojpety.

¹³Ko Dios jyuna'añ ko dya'oyaya'añ ja jembyu kajxy'átypyu, yu'u xytyuknija'am ko tu tyujknu es kyaj ñaktyúñ ja kajxy'átypyu di'ibu jékyup o'oyu; es di'ibu jeky tu 'yjñu, tim tsojk kyutugoyáñnu.

Naxwíñudu tsajptujk esu tsajpótmudu

9 ¹Es ma tadu jékyubu kajxy'átypyu di'ibu Dios pyujták mut ja israelítuty, Dios tyuknipujk ja Moisés wi'ix dyajkójat ja wit tsajptujk es wi'ix ja ja'ayuty t'awdátut ja Dios. ²Pes, du'un ja wit tsajptujk dyajtunaaydyujukdu: Ja jawyiin aduuydyíkyuyu ja'a txu'ajty Wa'ats It Wa'ats Lugaar. Jap 'yijty ja kandaleeru es ja meesu mut ja tsajkaaky di'ibu tu yajpujta'aky windsu'kun. ³Myumajtsk aduy uxku'p, jap 'yijty ja myumajtsk aduuydyíkyuyu. Ja'a txu'ajty Waanu Wa'ats It Wa'ats Lugaar. ⁴Jap 'yijty ja ooru artal ma yajpoomjóktu, es ja kaaxu ma yajpukje'ky tu'ugu ooru tu'ts mut ja je'xy di'ibu Dios yajk es txu'aty manaa. Jap nandu'un 'yijty ja Arongu tyajk di'ibu Dios yajpuj es yajtuump'ajt, es ja tsadsétsy ma Dios tkuxjaay yu majkpu mandamyentu. Tyadu kaaxu niwítsyuty jodoty es nikujxy ak tim ooru, ⁵es kaaxu ajup nikujxy 'yawingojnáxyuty majtsku tsajpótmudu jiky'ajtputy di'ibu yajtijtup kerubinguty, mut ja kyakn ya'pwa'xy es dya'aniku ma ja Dios dyajpojpnitugoooy ja ja'ayuty.

Per tyam kyajts ngajxtu'xa'añhdsu tadu wit tsajptujk. ⁶Ko ijty du'un abaadu 'yity, net ja teedyuty ijty tyúkudu jap es ttundu ja tuunk di'ibu Dios tu myo'oyudu. ⁷Per ma yu myumajtsk aduuydyíkyuyu, yu'uyu ijty tujkup ja teedywyindsungópk tugok ma tu'ukpu jumujt; es ko tyuku, koonam tmanejxy ja juyujk tsajkaaja ñe'pyñ es ttukwindsu'ugu Dios mut yu'uguyjxmu kyu'umbojpu es nandu'un ja ja'ay ja pyojputy. ⁸Du'un ja Espiritu Santu xytyuknija'am ko ma tadu wit tsajptujk, kyaj ñigutíkyuty esu ja'ayuty tyúkudut Dios windum. ⁹Esu tadu wit tsajptujk yu'uyu je'eyu tu'ugu iixpajtan di'ibu yajpaduump tyamyu, es ja'a 'yandijpy ko ja windsu'kun es di'ibu ja ja'ay yojxtup, kyaj mbaat mut ja'agyujxm ja ja'ayuty wya'umdu wa'ats ja jyot wyinma'añuty. ¹⁰Tugekyu tadu ana'amun yajkutijkyuty ti ja ja'ay kyay 'yuuktup es ñayyajwa'adsudut, es wyitpujtut, es trujtut ja tsyim tyexy. Du'unumu du'un yajtúnudu taadu extu ko Dios dyajtugátsut.

¹¹Per tu myiñ ja Kristu, es tyam yu'u du'un teedywyindsungópk ma oytim tiidyu obybu di'ibu tu myiñ; es ma yu Kristu tyeedwyindsungopk'áty tsajpótm, yu'u waanu oy es kudiinam di'ibu naxwíñudu ja'ay yajkojtup. ¹²Es jap ja Kristu tyujku ma ja Waanu Wa'ats It Wa'ats Lugaar, ja'a njuna'anam Dios wyindum tsajpótm, es kyaj oj dyajnejxy ja tsiip ñe'pyñ esu tsajkaju'ungu ñe'pyñ éxtamu windsu'kun; yajnjx ja kyu'um ne'pyñ es dyajky ja windsu'kun tugok je'eyu mut winu xuu winu tiempu, es du'un oj xyajnutsókum winu xuu winu tiempu.

¹³Ko naaguty kyawa'adsuty éxtam jyuna'añ ja Moisesu 'yana'amun, yu teedyuty tyukxijxudup ja tsiibu ñe'pyñ es ja tooru ñe'pyñ, es mut ja terneeru jyaam di'ibu tu ñejxy windsu'kun. Du'un yajkuudyuuñ ja ana'amun es yajpujta'aky ja ja'ay wa'ats ma ñini'x. ¹⁴Pun du'un ja ja'ay nikujxy wya'atsy, waanu ni'igu ja Kristu ñe'pyñ tmudaty ja muk'ajtan es dyajwa'adsut ja njot nwinma'añ'ajtam es nmudu'unum ja Diosu jiikyuyu, ja'a ko mut yu'uguyjxm ja Espiritu Santu ja Kristu ñayyajku ma Dios es wyindsu'kun'áty, ni nu'unu axuk'ajtan.

¹⁵Es paaty ja Jesukristu tjujpuwa'ku mut ja 'yo'kun es dyajiti'igyuya'añ ja Dios mut ja naxwiñadu ja'ayuty mut tu'ugu jembyu kajxy'átypyu, es yajma'xta'ayut tugekyu ja pojpu di'ibu tu yajtúñ ma ja jawyiimbu kajxy'átypyu. Du'un ttuun es di'ibáty ja Dios oj wyinwítsadu, t'axájudut ja kuma'añ winu xuu winu tiempu di'ibu Dios oj twanda'aky.

¹⁶Ko yajnijáwu ko tu'ugu ja'ay 'yeeky di'ibu tu naty ja ayuk dyajwe'emy, nétnum tyuñ ja ayuk di'ibu tu dyajwe'emy. ¹⁷Kyaj tyuñ ja ayuk dyajwe'emy, pún jiky'ajtpnum ja ja'ay, jaanum tyuñ ko naty tu 'yo'knu.

¹⁸Paaty ma ja jawyiimbu kajxy'átypyu, je'eyu tyuñ ko ne'pyñ tsyuñ xye'xy.

¹⁹Ko Moisés tkajxwa'xy tugekyu ja Diosu 'yana'amun ma nidugekyu ja'ayuty, net twijtse'ky ja lanu tsaptspu es ja isopu kepy, es dyajxe'ky ma ja tsajkaju'ungu ñe'pyñ esu tsiibu ñe'pyñ ttaam'yo'oy mut ja nuu, es ttuknixijkxy ja ana'amun neky es nandu'un nidugekyu ja ja'ayuty. ²⁰Net jyunáñ ja Moisés: "Tyadu ne'pyñ di'ibuts tu nxijkxy, yu'u ñikajxpejtypy ja kajxy'átypyu di'ibu Dios tu t'ane'emy es xykyudyúndut." ²¹Moisés nandu'un mut ja ne'pyñ ttukxijkxy ja wit tsajptujk es tugekyu di'ibu jap yajtuundap ko Dios t'awdattu. ²²Pes ja ana'amun yajkutijkypy es jawaanu kyaj tugékyuty wya'ats'áttut mut ja ne'pyñ. Es pún kyaj ja ne'pyñ yajtémy yaj'yéky éxtumu windsu'kun, kyaj yajme'xy ja pojpu.

Kristu 'yayo'ongyujxm ja peky wya'atsy

²³Du'un wyatsy ja wit tsajptujk es di'ibáty jap tuump. Peru tyaaduty yu'uyu je'eyu tsajpótmadu tsajptujku 'yijxpajtun. Paaty koonum oj wya'atsy ja tsajptujk di'ibam tsajpótm mut ja windsu'kun di'ibu ni'igu tmudaty ja muj'ajtun. ²⁴Paadyu Kristu kyaj oj tyuku ma tsajptujk di'ibu ja ya naxwiñ, ja tsajptujk di'ibu je'eyu 'yagojwinnajx'ajtypy ja tsajpótmadu tsajptujk. Kristu tujku tsajpótm es xykyuduna'ayum udsajtum Dios windum. ²⁵Yu teedywyindsungópkytú tujkudap ma ja Waanu Wa'ats It Wa'ats Lugaar jumujt jumujt es dyaktu ja windsu'kun ja ñe'pyñuty ja tsiivu'unk o tsajkaju'unk. Peru Kristu kyaj du'un ñayyajku windsu'kun kanak ok nibudu'uk. ²⁶Kooxyap 'yokdu'unuty, koonumxyap 'ye'ky kanak ok ko ja naxwiñadu tsyondaky es tyambaat. Per naamnum yu xuu yu tiempu di'ibu tim óknum, ja Kristu jya'ty naxwiñ es ñayyákyuty windsu'kun je'eyu tugok mut winu xuu winu tiempu, es tjo'odsánnu ja ja'ayudyu pyojputy. ²⁷Extum tu yajtuk'amubajtaagu es nidugekyu ja'ayuty 'yoogut tugok je'eyu, net yajpayo'odyut, ²⁸nandu'un ja Kristu ñayyajku windsu'kun tugok je'eyu es tjo'odsánnu ja ja'ayudyu pyojputy. Es ko myñut myamajtsk okpu, kyaj ñakyñayyaka'añuty éxtumu windsu'kun, minamp es tmunajxa'añ ja di'ibátyu naty tu 'yaxájudu éxtumu Yajnitsókpá es 'yawix jyjajp'ixudu.

10 ¹Ja ana'amun di'ibu Moisés yajmooy, du'un ja'a éxtumu awax di'ibu yajniğaxe'kypy wi'ix 'yity ja oy'ajtun di'ibu miimprum, ja ana'amun kyaj jya'ajuty ja oy'ajtun ku'am. Paaty ja windsu'kun di'ibu ja'ay yajktap jumujt jumujt, kyaj mbaat ja ja'ay dyajwu'umdat oy wa'ats pánuty Dios myuwingoondap. ²Pes pún tuj'ajtunxyap ana'amungyujxm dyajwa'atsy ja ja'ay pyojputy, kyajxyap t'okja'anu ja pyekey es kyajxyap t'ok'yajknu ja windsu'kun. ³Per ja windsu'kun di'ibu ja ja'ay yajktap jumujt

jumajt yajtukjamyajtstap ja ja'ay ko pekyjya'ay ja'ajuty, ⁴mut ko ja tooru ne'pyñ esu tsiip ne'pyñ ni na'a mbaat tkayajjuge'eky yu pojpu.

⁵Paaty ko myiñ ja Kristu, net t'amaay ja Dios:

Kyaj mij xytsyejky es myajtukwindsu'ugut ja juyujk esu myajmo'oyut ja vojxun,

paaty mij tu xymyo'oyuts tu'ugu nini'x.

⁶Kyaj tu xy'oyjyawu ko ja juyujk nitoy, ni ja di'ibu ja'ay vojxtap pekykujxm.

⁷Tats njanañ: “Tyaats uj,

du'an éxtum jaybyety 'yity mut uj ma ja jaaybyajtun, esuts nduna'añ di'ibu mij mdsejpy.”

⁸Jawyiin jyanañ ja Kristu ko Dios kyaj ttseky es yajtukwindsu'ugut ja juyujk es yajtóyut ja yoxy di'ibu ja ja'ay yajktap, oy ja Diosu naty tu tjayaky ja ana'amun di'ibu tyuk'ane'embyu tadu windsu'kun. ⁹Ta jyanañ: “Tyaats uj, esuts nduna'añ di'ibu mij mdsejpy.” Du'an xytyukniija'am ko Dios yajjugekypy tadu jawyiimbu maywyindsu'kun es trajkta'aky ja windsu'kun di'ibu ja Kristu yajk. ¹⁰Xyajwátsam ja Dios mut ko Jesukristu ttuun di'ibu Dios tsyejpy ko ttukwindsu'ku ñini'x tugok je'eyu mut winu xuu winu tiempu.

¹¹Nidugekyu teetytyujkutý bom bom trajta'aktu ja windsu'kun nan ja'ayambu kanak ok, oy tuadu windsu'kun ni na'a mbaat tkajo'otsy ja pojpu. ¹²Per ko Jesukristu ñayyajku tugok je'eyu éxtumu windsu'kun mut ja pojpu winu xuu winu tiempu, net ñaxwe'tsy Dios Teety 'yaga'añdsyoo.

¹³Jam t'awixy extu ko Dios tyukmamada'agudut yu myudsíputy, ¹⁴ja'a ko mut yu'ugyujxmu tadu tugokpu windsu'kun dyajwe'emy tugekyu ak oy winu xuu winu tiempu ja di'ibáty nu'ayo'oy tu'uyo'oydyap es wa'ats jya'ttat.

¹⁵Yu Espiritu Santu ti'igyu jyana'añ, mut ko jawyiin tmadya'aky:

¹⁶Du'an jyana'añ ja Dios:

Oknumts nbujta'agudats ja jembyu kajxy'átypyu mut ja israelítuty.

Nbujta'agupts yu n'ana'amunuty ma jyótuty,

es njaaywyu'amudats ma ja wyinma'añuty.

¹⁷Es jatuk peky jyana'añ:

Nina'ats ngajamyátsut ja pyojputy es ni ja 'yaxuk'ajtunuty.

¹⁸Es ko ja pojpu du'an yajme'xy, kyaj ñakysyékýuty ja windsu'kun esu pojpu yajma'xut.

N'okmawingo'onum ja Dios amumdu'uk jot

¹⁹Mugu'ugítuty, mut ko yu Kristu tteemy dyejky ja ñe'pyñ éxtumu windsu'kun mut ja nbojpe'ajtam, paaty mbaat ndujkum amumdu'uk jot ma Dios, ²⁰mut ko du'an éxtumu teedywyindsungópk ñajxy ma ja aduudyúuk es jya'ty ma Dios, nandu'unu Kristu ñayyajku windsu'kun es dya'awatsy yu nnu'ajt ndu'ajtam jembyu, di'ibu xytyukpátum ja jiky'ajtam winu xuu winu tiempu es xyajjo'omum ma Dios. ²¹Mut ko nmudajtam tu'ugu teety mujpu di'ibu kyudunaapy ja Diosu jya'ayuty, ²²paaty n'okmawingo'onum ja Dios amumdu'uk jot, mut ko yajxon nnija'am ko yu njot'ajt nwinma'añ'ajtam tu wyatsta'ay es kyaj ti nbekyjya'am, es ko tu

yu nnini'x'ajtum Wyattsta'ay mut ja wa'atspu nuu. ²³Min n'akmubajkam ja Jesu's amumdu'uk jot, mut ko yu'u tuy'ajtan tkuydyuna'añ di'ibu wyandak, ²⁴es n'ok'uxta'ayam ja winma'añ es nnaybyudajkam nixim niyam es nmudajtam waanu ni'igu tsojkun es ndu'unum di'ibu oy. ²⁵Naaguty kyaj ñakyñaymyúkudu mut ja myu"uxpukpudy. Kyaj n'adsútsam éxtam yu'ujuty, n'oknayjyotmukmo'oyam nixim niyam, es waanu ni'igu tyam, mut ko tyimpátnap ma Jesu's jyambita'añ.

²⁶Pun njanija'am ja tuy'ajtan es n'akpekytyuun'adátsum, kyaj ñakyjyaaty ja windsu'kun di'ibuxyap nyajkam ma Dios es ja nbeke'ajtam xytyukniwátsum, ²⁷ja'a dun je'eyu mut ja tsu'k ja'ajun n'awijx njup'ijxam ja Diosu tyudyu'unun es ja juun di'ibu ño'kta'ayaampy ja Diosu myadsípaty. ²⁸Ko pán kyaj tmuj'íxy ja Moisesu 'yana'amun, kyaj jyaa'ata'añ ja pa"ayo'on, yu ana'amun yajkutijkyapy es 'yoogat ja pojpu tuumbu pun jaa majtsk o tuggu testiigu. ²⁹Pes waanu ni'igu ñitúkaty ja muj tyudyu'unun di'ibu tyukta'an tyuknajtpap ja Diosu 'yU'unk, es du'an t'uxtijtu ja kajxy'átypyu di'ibu Dios yajnaxkudák mudu ne'pyñ, es nandu'un kyaj tmuj'íxtu ja Espíritu Santu di'ibu yajmiimpy ja Diosu tsojkun ma ja ja'ayuty. ³⁰Byeen yajxon nnija'am ko Dios jyunáñ: "Ujtsu du'an xypyatp es nbayo'oyudats, es tuy'ajtan nmo'oyudats nidu'uk nidu'ugu tyudyu'unun éxtam pyaadyaty." Es nandu'un jyunáñ: "Pyayo'oyaampy ja Dios ja jya'ayuty." ³¹Muk ayo'onu'u ko nga'ajam ma ja jiikyapy Diosu tyudyu'unun.

³²Jamyatstu ko naty Dios tu mduknijáwudu ja tuy'ajtan es xymyamadaktu mut ja ma'xtujkun ja muj ayo'on ko ja axuk ja'ayuty mbajadijtudu. ³³Naaguty miidsuty oj myajwingajx myajjupkajxtu es myajtundu axuk ixnide'xy, esu wiinkpudy mbu'ayo'ojudu di'ibu du'an jajttu. ³⁴Miits mmudajttu ja pa"ayo'on mut ja di'ibu naty jap ijtp tsimy pujndugóty, es extu mut ja xondakun xymyamadaktu ko mbujkxudu di'ibu naty mmudajttap, mut ko mnija'adap ko tsajpótm mmudajttap di'ibu waanu ni'igu 'yóyuty es ijtpam winu xuu winu tiempu. ³⁵Pes, katu xymyastu'uttat ja mmubajkunaty, mut ko óknum ja Dios mmay'ata'anudu. ³⁶Mudattu miidsuty ja ma'xtujkun es xytyúndut di'ibu Dios tsyejpy, es du'an xy'axájudut di'ibu yu'u tu twanda'aky. ³⁷Pes ja Diosu jyaabyajtan junaamp: Wingoomp ja tiempu, tim tsojk myina'añ jatugok.

Kyaj jyaka'añ.

³⁸Di'ibu myubajkungyujxm oy wu'ump mut ja Dios, yu'u du'an jiky'átap; per pán tu'ujubijtp, kyajts uj ja'a muut njotkujk'átat.

³⁹Per udsajtam kyaj ndu'an'ajtam éxtam 'yadu'utstu di'ibáty tu'ujumbijttap es wyindugoydyu, udsajtam nbajo'omum ja Dios, es yu'u najx xyajnitsókum.

Mubajkun

11 ¹Ko nmubajkam ja Dios, nmudajtam ja tuy'ajtan ko yu'u xymyo'oya'anam di'ibu tu xywyandákum, es nnija'am ko Dios tyiimpy di'ibu kyajx oy nga'ijxam. ²Ja n'aptajk'ajtam ja'a situy myubajktu éxtam ja Dios 'yanmaayudu. Paadyu Dios 'yoyjya'adu.

³Mubujkungyujxm njaygyujkum ko mut ja Diosu 'yayuk, tugekyu di'ibu ya'ijxp yajkoj jékyur mut di'ibu kyaj oj ya'ixy.

⁴Mubujkungyujxm ja Abel twindsu'ku ja Dios mut tu'ugu windsu'kun waanu oybyu kudiinum di'ibu yajk ja 'yajtsy Kaín, paaty ja Dios trujtáky ja Abel éxtumá ja'ay di'ibu tyiimpy ja tui'ajtun es tkupejky ja wyindsu'kun. Oy ja Abel tu jya'o'knu, du'un ja'a éxtumxyur 'yakkajxy, ja'a ko yajmadya'aky wi'ix tmubejky.

⁵Mubujkungyujxm ja Enokú Dios myunujxu tsajpótm jiiky, es ni pán tkanaky'ijxy, mut ko ja Diosu naty tu myunejxyuty. Du'un ja Diosu jyaabyajtun tmadya'aky ko Dios jotkujk 'yity mut ja Enok kyajnumu naty tmunejxy. ⁶Kyaj pán mbaat ttukjotkuda'aky ja Dios pán kyaj tmubeky, ja'a ko pán myuwingeempy ja Dios, koonum tmubákut ko jyaaty ja Dios es ko kyuni'xypy di'ibáty 'yuxtaaydyur.

⁷Ko No'ee Dios 'yawá'anu ko myina'añ ja muk tuu, mubujkungyujxm ja No'ee dyajkojy tu'ugu barku jantsy muj es tso'o'ogut yu'u mudu fyamilyu, oyu naty kyakuxe'eky ko myina'añ ja tuu; es du'un mut ko tmubejky ja Dios, ja No'ee oj wye'emy oy mut ja Dios, es dyajnixuxe'ky ko pekymuut ja naxwíndu ja'ayuty.

⁸Mubujkungyujxm ja Abraan tmumudooy ja Dios ko ya'anmaay es pyudsámut má ja ñax kyajpn, es ñajxut má wiink nax di'ibu 'yaxajyaampy éxtumá kuma'añ, oy tkanijawu má ñejxy. ⁹Mubujkungyujxm tsyunaay wit tugoty éxtumá jaybye'xyun má ja naxwíndu di'ibu naty Dios tu tyukmúwandaaguty; es du'un ttuundu ja Isaa es ja Jakoob, di'ibu naty tu t'axájudu nandu'unu tadu wandakun. ¹⁰Es Abraan tamá naty t'awixy ja kajpn mut ja potsy ujxu mukpu, di'ibu Dios tyuknibujtáku es yajkoj.

¹¹Mubujkungyujxm ja Abraan t'axaju es 'yu'unkteety'ata'añ oy naty jyamújja'ay'ajnu, esa Saaru kyaj mbaadu naty 'yu'unkmudáty, mut ko Abraan myubujk ja Dios ko kyudyunaampy ja wyandakun; ¹²es du'unu tyadu Abraan, di'ibu oy naty jyamújja'ay'ajnu, tmudajty tugoymyayú tyuamp 'yaadsuty, jantsy may éxtumá mudsa'a tsajpótm o éxtumá pu'u jikymyejyñbyu'aay, di'ibu ni pán mbaat tkamadsyoy.

¹³Nidugékyudyu tyadu ja'ayuty 'yo'ktu es kyajyum oj t'axájudu di'ibu Dios oj tyukmúwandaagudu; per mubujkungyujxm oj jagam tmuj'ijxpejty xondakun muut, es tjaygyujkudu ko jyabye'xy'áttu ya naxwiñ. ¹⁴Pes di'ibu du'un tyuundur, ja'a yajjaygyujkup wa'ats ko 'yak'uxtaapyñum má kyugajpn'átut. ¹⁵Kooyur ja'a twinma'añ'áttu ja ñax kyajpn má tu tsooondú, tuxyur ñajumbijnudu; ¹⁶per kom ja'a du'un tsoojktur ja waanu oybyu kajpn, ja'a njuna'anum ja di'ibu tsajpótm, paadyu Dios kyaj ttuktsoydyúñ es jyuna'añ ko yu'u Dios jya'ay'átudu, pes tam ya'uxkujkudu tu'ugu kyajpn.

¹⁷Ja Abraan, ko Dios 'yanmaayú es ttukwindsu'ugudut ja 'yu'unuk, myumudoo ja Dios es ñajx dya'ooga'añ ja 'yu'unuk Isaa es wyindsu'kun'átut, oyu naty ja Dios tyukwandákudu ko 'yanmaayú: ¹⁸“Yu'ugyujxmú Isaa xymudátut ja tuamp aats.” ¹⁹Du'un ttuñ mut ko tpawinmaay yajxon ko Dios mbaat dyajjikypyéky ja Isaa. Es ja'agyujxm ko tu Abraan ttuknibujtaagu es dya'oogut ja 'yu'unuk, du'unu naty éxtumxyur ja Abraan t'axaju jatugok jiiky ja 'yu'unuk má naty tu t'ok'yajkpu windsu'kun.

²⁰Mubujkungyujxm ja Isaa t'anmaay ja Jakoob esu Esa'uu ja kunu'xun di'ibu minaaamp. ²¹Mubujkungyujxm ja Jakoob ko naty tyim'oogánnu, tkuni'xy ja 'yókuty, Josee 'yu'unguty, es ñaygyudijyuty ma ja tyajk es t'awdaty ja Dios. ²²Mubujkungyujxm ja Josee ko naty tyim'oogánnu, t'anmaay ja myuga'axuty ko Dios yajpudsuma'anudu Ejiptu es yajnujxa'anudu jatugok ma ja kyu'amgajpn, es paaty ja Josee ttuk'ana'amdu yu'ujuty, t'anuumudu: "Ko miits mbudsámdat yaa, myajnujxtap nandu'un ja nwaay nbajkuts."

²³Mubujkungyujxm ja Moisesu tyaaak tyeety yaj'ya'ku tuguk po'o ayu'udsyu, mut ko jyantsytsyujuty es kyaj ttsu'kudu es tkakuydyúnut ja reyü 'yana'amun. ²⁴Mubujkungyujxm ja Moisés ko oj ya'knu, kyaj tkupejky es ya'andijut ko myaank'átyuty ja reyü ñuuu. ²⁵Waanu ni'igu ttsejky es axuuk yajtúnut mut ja Diosu jya'ayuty, es kadiinamxyup ko tuk tsojk pekyoty xyonda'agut. ²⁶Es mut ko 'yawijxyruu naty ko ja Dios myo'oya'añudyu natyu may'ajtun, paaty twinmaay ko waanu ni'igu 'yóyuty 'yayówut mut yu'ugyujxm ja Kristu, kadiinum tmudátut tugekyu ja myukja'ay'ajtunuty ja Ejiptu ja'ayuty. ²⁷Mubujkungyujxm ja Moisés kyaj ttsu'ku ko 'yékyuty ja rey, es tso'on Ejiptu; es dyaj'yo'oy ja tyu'u éxtam jyawu t'ixy ja Dios ku'am, oy ni pún mbaat tka'ixy ja Dios.

²⁸Mubujkungyujxm ja Moisés ttuun ja pasku xuu, es ttuk'ane'emy ja israelítuty es ttuknixjxtut ja tyajk agaj mut ja borreegu ñe'pyñ, es du'un ja anklus di'ibu Dios kyajx es dya'oogut ja Ejiptu ka'axkópkuty, kyaj dya'oogut ni tu'ugu israelitu ja'ayuty. ²⁹Mubujkungyujxm ja israelitu ja'ayuty ttuknajxtu ja Tsapts Jikymyejyñ éxtam jyawu windu'atstuuy; per ko ja Ejiptu ja'ayuty nandu'un tjatuknaxandu, nidugekyu ñuuji'xtaaydyu.

³⁰Mubujkungyujxm ja Jerikoo kajpn nabots kyudaadaay ko ja israelitu ja'ayuty tna'awdijttu ja kajpn jxxtujk xuu. ³¹Mubujkungyujxm ja kujeñdyo'oxy Raap kyaj 'ye'ky ko kyudaadaay ja kajpn nabots, mut ko yu'u t'axaju es dyajjajttáky ja majtskpu ijxtuumbu.

³²¿Tits n'aktimnimadya'agut ni'igu ja ja'ayuty di'ibu myubujktu Dios? Pes kyajtsu tiempu nmudaty esuts nnimadya'agut ja wiink ja'ayuty éxtamu Jedeón, Barak, Sansón, Jeftee, Davit, Samwel esu wiingátypyu ja Diosu kyugajxputy. ³³Mubujkungyujxm myamadaktu wiink naxwíñudu, tyuundu di'ibu dan tny'ajtun, 'yaxájudu di'ibu Diosu naty tu tyukmawandaagudu, yajmujk ja kaaju 'yaa, ³⁴yajpi'tstu ja muj juun, yajtsók kadiibu 'yoogut mut ja espaadu, myajaadujku ko naty ja myajaa kya'ity, naybyujtákuu jotmuk ma tsiyiptundu, es myamadaktu ja myudsip di'ibu tso'ondap wiink naxwíñudu. ³⁵Japu toxytyujk di'ibu Dios yajjikyuyujkxudu ja 'yo'kputy.

Peru wiingátypyu ja'ayuty 'yo'ktu ayo'on jujp'am mut ko tmubujktu ja Dios, es kyaj t'xxtijandu ja Dios es tso'ogut; mut ko ñija'adubu naty yu'ujuty ko du'un 'yooktut, óknam ja Dios nujx yajjikyuyákuu mut ja waanu oybyu jiky'ajtun.

³⁶Naaguty yajnixík yajtukxíktu es yajwojptu. Wiingátypyu yajtsiimu kuuuñ mut ja kadenu. ³⁷Naaguty 'yo'ktu kuka'atsy, wiingátypyu 'yo'ktu kimy mut ja espaadu, esu wiingátypyu yajju'twa'xy. Naaguty jyadittu éxtamu ayooou ja'ayuty maayum, yu'uyy wyit'ajttap ja borreegu ak esu tsiyip ak, ni

ti tkamudajttu, pyajudijtudu ja ja'ay es axuuk yajtuundu. ³⁸Tyadu ayoobuty jyudijttu win'aamy wimbejy es jyiky'ajttu aangóty es nax jutoty. Tugekyu tyadu, Dios muduumbuty yu'u, es pánudyu naxwíñudu winma'añ ja'a'ajtudup kyaj nitákuty es jyiky'áttut ti'igyu muut. ³⁹Mut ko tmubajktu ja Dios, ja'agyujxm ya'oyjya'adu. Oyjyadu'anaty, ni pán nidu'uk yu'ujyaty tka''axaju di'ibu Dios wyandak, ⁴⁰mut ko Dios tu naty ttuknibujtaaga waanu oy mut udsajtum, ja'a yu'u es je'eyu mut udsajtum 'yíttut kexy ka'pxy oy es wa'ats.

Ayo'on ko Diosu 'yayuk kyayajmudóy

12 ¹Paaty ko nnija'am ko may ja ja'ay nmudajtum nbu'aay'ajtum di'ibu yajniguxu'k ja myubajkun, n'ok'yajjugákum tugekyu di'ibu xy'adsijpam, es nmatstútum ja peky di'ibu xyajwinma'añjyo'pam, es kyaj n'anuxum ndu'unum di'ibu Dios tsyejpy, es n'okpayu'kum muk ma tadu puyu'kkijxyuk di'ibu nmudajtum winduuy.

²N'okpujtákum ja n'ijxun'ajtam ma Jesús, di'ibu yajjaa'ajtypy es yajka'pxypy ja nmubajkun'ajtam. Ayo ja Jesús ko 'ye'ky kruuzkujxy, kyaj tmujpujtáky ja tsoydu'un, es tyam 'yu'uñu 'yuñaabyajñ aga'añdsyoo ma Dios yajkutíky tsajpótm.

³Yaj'yo'oydyu miidsuty ja mjot mwinma'añ wi'ix ja Jesús jyantsy'ayooy pojpu ja'ayuty ky'u'ujóty, es kyaj m'anuxudut es ni mgatsipka'axtut. ⁴Pes miidsuty kyajnum m'ooktu ko xymyudsipsoonda ja pojpu; ⁵es tu xyja'aydyugódyu miidsuty ko Dios mjakajxwíjudu éxtumu jyaabyajtun jyuna'añ:

Nitítuty, katu xykyo'oyjyáwudu

ko ja Nindsun'ajtam mjujwijsumbítudut,

es katu xymyudsipke'exy ko mmukmugajxudut,

⁶mut ko jyujwijsumbijtypy di'ibu yu'u tsyejpy,

es tyukkumudeepy nidugekyu di'ibu 'yaxájpu éxtumu 'yu'unk 'yuna'k.

Du'un jyuna'añ ja Diosu jyaabyajtun. ⁷Miits mgupáktap ja m'ayo'onaty éxtumu Diosu jyujwijsumbijtun, mut ko tyadu ayo'on yu'u mduk'ijxup ko Dios du'un mjarpujta'agudu éxtumu 'yu'ungu. ¿Tii jaa da una'ku'unk di'ibu kyajpu tyaaak tyeety jyujwijsumbítudu? Kyaj, ¿kadii? ⁸Per pan ja Dios kyaj miits mjajwijsumbítudu éxtum nidugekyu 'yu'unk, pes kyajpu dun mij m'u'unk'átudu, du'un miidsuty éxtumu páxykyuty. ⁹Ko ijty nmutsku'unk'ajtam, yu ndaak'ajt ndeety'ajtam nmay'ajt nwindsu'kum, es xyujwijsumbijtam, es waanu ni'igu tsyékyuty es nnyadyukkudujkam yu nDeety'ajtam di'ibu tsajpótm, es du'un nmudajtam ja jiky'ajtam. ¹⁰Yu ndaak'ajt ndeety'ajtam xyujwijsumbijtam éxtum yu'udyu ky'u'um winma'añ mut ko nduk'oy'ata'anam, es je'eyu xytyu'unxum waanu tiempu; peru Dios xyujwijsumbijtam es nduk'oy'ajtam es n'ijtam wa'ats éxtum yu'u, es du'un njiky'ajtam mut yu'u winu xu'u winu tiempu. ¹¹Tay'ajtam ko ni tu'ugu tadyu'unun kyayajjawa oy, ni'igu yajjawa muk; per di'ibu myu'a'kup ja tadyu'unun, myudajttap óknamu jotkujk'ajtam mut ko jyiky'aty wa'ats.

N'okpujtákum ja njot'ajt nwinma'añ'ajtam ma Jesús

¹²Paaty, katu xymyudsipka'axtu miits yu tyadu ayo'on, es katu mdu'an'áttu éxtumu ja'ayuty di'ibu ky'u'u tyeky tu 'yanu'xanu; ¹³ittu

éxtumá ja'ay di'ibu oy ye'epy, dá'un xypyudákudat ja ja'ay di'ibu tekywyi'its, es 'yaguda'agut ja tyeky, es kyaj ni'igu 'yadónut.

¹⁴Úxta'aydyu es m'ittat ti'igyu oytyim púnuty maut, es jiky'attu tu'ugu jiky'ajtunu wa'atspu, mut ko dá'unu dun je'eyu mbaat mdaku tsajpótm es mjiky'áttat mut ja Dios. ¹⁵Naymyajjottugóyudu es kudiibu ni pún miits mgatugoy'ajtxudat ja Diosu myay'ajtun, es nidu'uguty mga'íttat éxtum ja ujtsu ta'ambu di'ibu pa'amduump esu mayjya'ay ja pa'am ttukpaaty. ¹⁶Exkum miidsuty nidu'uk mm'indunda, es kyaj xypyáxtat ja Diosu myay'ajtun, éxtumá Esa'uu, di'ibu pyajxy ja ka'axkopk'ajtun es ttukwingubejky ja tojx di'ibu tógok je'eyu tyojxy. ¹⁷Nnija'am ko óknám ja Esa'uu tja'axajyáñ ja tyeedyu kyunu'xun, per oj ya'axtijy; es oy ok jyajny jyayaxy, ni wi'ix tsoo oj mbaat tkanakyyajtugátsy éxtumá naty tu 'yadu'atsy.

¹⁸Kyajyám miits xymyáwingoonda tu'ugu kopk di'ibu yajtoomp es di'ibu teepy, má ja agoodspu esu muk poj, ¹⁹má ja trompetu ya'axy, es má ja Diosu 'yaa yo'kn. Púnuty myudoodu ja 'yaa yo'kn oj tmunu'xta'aktu es kyaj 'yokmugajxunut, ²⁰mut ko kyaj tmamadaktu ja ana'amun má jyuna'añ ko oogur kuka'atsy yu ja'ay o oytyim di'ibu añimálaty di'ibu pajtr má yu Sina'ii Kopk. ²¹Nugoo jyantsyñay'adsu'kunuty éxtum di'ibu ya'ijx, éxtumá Moisés ku'am jyunañ: "Tsyiibyuts mut ja tsu'ugu."

²²Per tu miits xymyáwingoonda ja Syon Kopk jam Jerusalén, ja Diosu kyajpn di'ibu ijtr tsajpótm, má 'yity kanak milu ánklyuty di'ibu naymyujkudap mut ja ijt xo'onun, ²³má nimay ja Diosu 'yu'unk 'yuna'kuty di'ibu xuu ijtr jaaybyéty tsajpótm. Tu miits xymyáwingoonda ja Dios, di'ibu nidugekyu ja ja'ay pyaye'epy, es nan tu miits xymyáwingoonda ja ja'ayu jya'ajunaty di'ibu jiky'ajttu tuy'ajtun maut es o'ktu, esu Dios tu pyujta'agudu ak oy ak wa'ats, ²⁴má Jesús, di'ibu kyudunaapy ja ja'ay má ja jembyu kajxy'átypyu, es má ja ne'pyñ di'ibu tu xyajwátsam es ni'igu oy tniagjxy kudiinun ja Abelu ñe'pyñ.

²⁵Dios tyuudyuun di'ibu kyaj tsojktu es tkuydyúndut ja ana'amun di'ibu yajk má yu Sina'ii Kopk. Exkum ko xkyatundu kwentu di'ibu xytyukmamádyákum ja tsajpótmudu. Pes waanu ni'igu maku tudyu'unun xypyátum pún kyaj nguudyu'unum di'ibu xyja'anma'ayum tyam. ²⁶Má Sina'ii Kopk ja naxwíñudu tsuyiipy es pamiimp ko Dios tmugajxy ja israelítaty. Per tyam xytyukmáwándákum: "Jatugókuts je'eyu nyajtsuyaya'añuts kyaj yu'u jye'eyudyu naxwíñudu, nandu'un ja tsajp." ²⁷Ko Dios jyunañ "jatugok", ja'a 'yandiipy ko tugekyu di'ibu tu dyajkojy, yajjuga'agaampy di'ibáty mbaat yi'xy, es dá'un 'yítat di'ibu kyaj mbaat yi'xy. ²⁸Ja it lugaar má Dios yajkutíky, má n'ita'anum es kyaj ja'a yaj'íxy, wu'amur yu'u winu xuu winu tiempu. Paadyu Dios nja'aygyudákum es n'awdajtum éxtum pyaadyaty, ²⁹mut ko yu Nindsun'ajtum Dios, dá'un yu'u éxtum ja juun di'ibu yajkutugeepy.

Wi'ixu Dios ttseky es njiky'ajtum

13 ¹Du'añum mnaydsyókudat nixim niyam éxtum tukka'axpún. ²Kyaj xyja'aydyugóydyut es m'oyjya'ay'áttat mut ja di'ibu jajttap má mdajk, pes naaguty ni tkanijawu tu dyajajtta'aktu anklus.

³Mjamyátstap xykyu'ixtudu pujxndujk ja'ayuty, du'an éxtumxyap miits nandu'an m'ittu tsimy mat yu'ujuty. Pawinmaydyu nandu'an di'ibu axuuk yajtuundap mat ko tmadundu Kristu, du'an éxtumxyap miits nandu'an axuuk tu myajtundu.

⁴Byeenam miits xywyindsu'ugudut ja pujk ukun. Mudattu wa'ats ja pujk ukun. Mat ko Dios tyaydyúnudap púnuty ma'induundap es di'ibu kyaj twindsu'ugudu ja pujk ukun.

⁵Katu xy'adsoktu meen. Jotkujk'áttu mat di'ibu mmudajttap, mat ko Dios tu jyuna'añ: "Ni na'a ngana'ixut, es ni na'a ngamastu'udut." ⁶Paaty amumdu'uk jot njuna'anum:

Yu Nindsun'ajtam Dios yu'uts xypyudujkup.

Kyajts ndsu'ugut kots pún wi'ix xytyuna'anat.

⁷Byeen xytyimjamyátstat wi'ix tmaduundu ja Kristu ja ja'ayuty di'ibu miits mduk'uxpujkudu ja Diosu 'yayuk, es mjamyátstap wi'ix ja jyiky'ajtam kyugujxudu, es du'unu dun miits nandu'an mjiky'áttut.

⁸Éxtum Jesukristu 'yijty, du'an tyam 'yity, es du'uñum 'yita'añ winu xuu winu tiempu. ⁹Ak tim panujxtu Kristu, es katu xypyanejxy ja wiinkpu uxpujkun di'ibu myadyáktap tugatsy. Ni'igu oy ko nyajmuktákum ja njot'ajt nwinma'añ'ajtam Dios myay'ajtunguyjxm es kyaj ja'agyujxm ko tii ja'ay kyaay 'yúktap windsu'kunguyjxm, pes di'ibu kyaay 'yúktap kyaj ti tsooty.

¹⁰Udsajtam nmudajtam tu'ugu artal ma jajpujta'aky ja windsu'kun, es kyaj pyaadyuty tju'xut ja teetytyujk di'ibu tuundap ma ja israelitu ja'ayuty twindsu'ugudu ja Dios. ¹¹Ja teedywyindsungópkejajpujxtap ja juyujk añimalu ñe'pyñ ma ja Waanu Wa'ats It Wa'ats Lugaar, éxtumu windsu'kun es ja ja'ayuty ja pyojpu ñiwa'adsudut, per ja juyujk añimalu ñini'xuty myunujxtap kajpnbu'ám es ñitóyut. ¹²Nandu'an ja Jesús ñayyajku windsu'kun kajpnbu'ám, es mat ja ky'um ne'pyñ dyajwa'adsut ja naxwíñudu ja'ayadyu pyojpu. ¹³Pes n'okpajo'omum ja Jesús kajpnbu'ám, es jamu ja'ay xy'axuk'ijxum éxtumu Jesús ya'axuk'ijxy. ¹⁴Kyaj ya nmudajtam ja nax kajpn di'ibu ijtp winu xuu winu tiempu, ja'a n'axta'ayum di'ibu miin kudakp. ¹⁵Paaty éxtumu nwindsu'kun'ajtam, du'uñum n'ok'awdajtam ja Dios mat ja Jesukristukyujxm, es n'awdajtam ja Dios mat ja n'aa'ajtam. ¹⁶Kyaj xyja'aydyugódyut es xytyúndut di'ibu oy esu ja'ay xypyudákudut maat di'ibu mmudajttap. Ko du'an xytyúndut, Diosu du'an mwindsu'kudap, es yu'u du'an 'yoyjya'ap.

¹⁷Dios tu tpujta'aky naaguty es mgwentu'átudut es mya'uxpákudut miidsuty éxtum ja Dios ttseky mjiky'áttut, mat ko yu'ujuty kyuyáktubu kywentu ma Dios. Mumudowdu yu'ujuty yajxón, es du'an mgwentu'átudut es mya'uxpákudut xonda'aky'aa xonda'akyjyót; per pun kyaj xymyumudowdu miidsuty, jotmay'ooktap yu'ujuty es ni wi'ix tsoo kyaj du'an oy mdu'unxudut.

¹⁸Nigajxtákudats uudsuty. Tuj'ajtanats uj njuna'añ, kyajts tii nbekyjyáwudu es njiky'ata'andats wa'ats éxtum ja Dios ttseky. ¹⁹Waanu ni'iguts n'amdowdu es xymyunu'xta'aktut ja Dios esuts njumbítut tsojk ma miidsuty.

Kajxpo'xun

²⁰Ja Dios, di'ibu yajkypy ja agujk'ajt jotkujk'ajtam es dyajjikypyejky ja Nindsun'ajtam Jesús, di'ibu ijtp éxtum ja oybyorreegu kwentu'ajtpu

es ñe'pyñgyujxm oj xytyukmawu'umam ja kajxy'átypyu di'ibu tuump winu xuu winu tiempu, ²¹wa'anu Dios mmo'oyudu tugekyu di'ibu oy, es xytyúndut di'ibu tsyejpy, es Jesukristakyujxm trujta'agut ma mjot mwinma'añaty di'ibu 'yoyjya'ap. N'ok'awdajtam ja Dios, di'ibu myudajtypy ja muj'ajtan winu xuu winu tiempu. Wa'an du'anaty.

²²Megu'ugítaty, nmunu'xtáktap tsujti'knu miidsuty es xy'axájut es xykyuydyúndut yajxón yu ngajxwíjunuts di'ibu tu nmo'oydu ma tyadu nekyu'unk. ²³Nandu'an n'awánudu ko yu nmegu'uk'ajtam Timotee tu 'yawa'atpádsémy, es pæn jajtp tsojk, nujxupts muut ngu'ixtu miidsuty.

²⁴MayDios xy'anuumadut nidugekyu di'ibáty m'uwij mgajxwíjudap, es nidugekyu Diosu jya'ayuty. Nandu'an ja italyanu ja'ayuty mduknigáxudu Dioskajxy nidugekyu.

²⁵Wa'an ja Dios mgunu'xudu nidugekyu miidsuty.